

Voortgangsrapportage Europa 2022

provincie Drenthe

Inleiding

De Voortgangsrapportage Europese programma's geeft (inhoudelijk) inzicht in de projecten die met Europese en Drentse middelen gefinancierd worden. De financiële verantwoording is weergegeven in de jaarrekening 2022. Deze rapportage geeft inzicht in de Europese projecten die het afgelopen jaar in Drenthe gestart zijn. De verschillende projecten zijn geclusterd naar Europees programma. De volgende Europese programma's zijn onderdeel van deze rapportage:

- EFRO
- INTERREG VA (Deutschland-Nederland)
- INTERREG VB (Noordzee)
- INTERREG V Europe (C)
- POP3

Per programma brengt deze rapportage algemene ontwikkelingen in kaart en toont welke projecten zijn gestart. Voor deze projecten weergeeft het rapport de financiële omvang van het project, hoeveel van deze financiële kosten gedekt wordt vanuit Europa, hoeveel uit Drentse cofinanciering en hoeveel uit overige dekking. Per project wordt ook een korte inhoudelijke omschrijving gegeven.

Europese cofinanciering voor Drentse projecten

Drentse doelstellingen zoals omschreven in *De investeringsagenda 2020-2023* sluiten goed aan op de Europese doelstellingen zoals omschreven in de *Europa Agenda 2021-2024*. Denk hierbij aan thema's als energietransitie en grensoverschrijdende spoorverbindingen. Door Drentse projecten te koppelen aan deze Europese doelstellingen, ontstaan er kansen op Europese cofinanciering. De *Cofinancieringsreserve Europa* is met een startvermogen van 24 miljoen euro gevormd. Deze cofinancieringsreserve biedt mogelijkheden om actief en flexibel kansen te zoeken en te creëren zodat Drentse projecten daadwerkelijk met Europese financiering medegefinancierd kunnen worden. De bijdrage vanuit de cofinancieringsreserve is altijd een deel van de Drentse provinciale bijdrage, dit is zo afgesproken in het spelregelkader. De cofinancieringsreserve Europa is belangrijk voor het realiseren van de projecten.

Er zijn veel verschillende Europese programma's. Zo zijn er programma's die de culturele sector ondersteunen, maar ook programma's die ingezet worden voor cofinanciering van logistieke projecten. Ook hebben programma's verschillende werkgebieden. Er zijn programma's die geschreven worden voor een bepaald gebied. Zo heeft het Duits-Nederlandse grensgebied het INTERREG Deutschland-Nederland als programma. Ook zijn er programma's met heel Europa als werkgebied. Denk hier bijvoorbeeld aan INTERREG Europe.

De programma's die aan bod komen in deze voortgangsrapportage hebben onder andere Nederlandse provincies als regionale partner. Dit wil zeggen dat de provincie Drenthe mede-uitvoerder is van de programma's in deze rapportage. Mede-uitvoerder betekent dat de provincie invloed uitoefent op de beleidsthema's van het programma. Uitzondering hierop is INTERREG Europe.

OP EFRO

Het EFRO-programma 2021-2027

In 2021 heeft de regio Noord-Nederland de gezamenlijke innovatiestrategie (RIS3) vernieuwd en in 2022 heeft de Europese Commissie het uitvoeringsprogramma (OP EFRO Noord-Nederland) goedgekeurd. Dit betekent dat Noord-Nederland geld ontvangt om te werken aan de doelen uit de RIS3 en innovatie in de regio te stimuleren.

Doel van het EFRO-programma is het vergroten van het innovatievermogen van bedrijven en het versterken van het Noord-Nederlandse innovatie-ecosysteem. Hiermee bedoelen we de samenwerking tussen bedrijven, kennisinstellingen, overheden en maatschappelijke organisaties om gezamenlijk tot nieuwe oplossingen te komen. Die nieuwe oplossingen worden gezocht binnen de bandbreedte van vier transities:

- a. Van een lineaire naar een circulaire economie
- b. Van fossiele naar hernieuwbare energie
- c. Van zorg naar (duurzame) gezondheid
- d. Van analoog naar digitaal

Dit zijn de transities zoals benoemd in onze RIS3. Op deze manier verwachten we oplossingen te vinden die zowel economisch als maatschappelijk impact genereren. Oftewel, oplossingen die het innoverend vermogen versterken en daarmee bijdragen aan de brede welvaart van onze regio.

Het EFRO-programma 2021-2027 behoudt de goede elementen van het programma 2014-2020 en ontwikkelt zich door. We hebben met dit EFRO-programma een verschuiving van het voornamelijk stimuleren van individuele innovatietrajecten (gericht op ondernemingen die al structureel met innovatie bezig zijn) naar het vergroten van de groep van innovatieve bedrijven in Noord-Nederland. Het nieuwe programma zet ook in op mogelijkheden voor het wegnemen van obstakels die verhinderen dat bedrijven innoveren. Het gaat dan om: investeringen in innovatief ondernemerschap, human capital, digitalisering en interregionale samenwerking. En nog meer dan voorheen willen we met het EFRO-programma inzetten op samenwerking. Samenwerking tussen bedrijven onderling en samenwerking tussen bedrijven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties.

Het programma zet in op de schaal van geheel Noord-Nederland, omdat het innovatie-ecosysteem en de economische structuur van de drie noordelijke provincies nauw met elkaar verweven zijn. De kracht van onze (ijle) regio ligt in samenwerking.

EFRO Tender Valorisatie kleine projecten

Het programma EFRO is van start gegaan met de Tender Valorisatie 2022. In dit instrument zijn diverse onderdelen uit de call OP EFRO Valorisatie aangepast en vernieuwd (de inhoudelijke eisen, de beoordeling en het aanvraagproces), met de vernieuwde innovatiestrategie en uitvoeringsprogramma in gedachte.

Met deze Valorisatieregeling worden partijen opgeroepen met goede innovatieve ideeën en oplossingen te komen waarmee de kansen binnen de vier transities worden benut, die bijdragen aan de unieke regionale sterktes, die gebruik maken van de beschikbare kennis en kunde en die een probleem oplossen/nieuwe kansen en mogelijkheden benutten. Men wordt uitgedaagd om te vernieuwen, zowel qua product, proces of procedé als qua samenwerking en verbinding met het regionale innovatie-ecosysteem.

Voor de eerste openstelling is een budget beschikbaar gesteld van € 6.000.000. Hiervan is € 2.000.000 beschikbaar voor kleinere projecten (€ 50.000 tot € 200.000) en is € 4.000.000 beschikbaar voor grote projecten (€ 250.000 tot € 600.000).

De resultaten van de kleine valorisatieregeling zijn bekend, ten tijde van het schrijven van deze rapportage was het resultaat van grote projecten nog niet beschikbaar.

Voor de kleine valorisatieregeling zijn 21 volledige projectaanvragen ingediend. De aanvragen zijn door de Deskundigencommissie (DC) beoordeeld. Op basis hiervan is aan 11 projecten voor in totaal €1.514.216,- aan subsidie toegekend. Het resterende budget van € 485.783,62,- is toegevoegd aan het budget voor de grote projecten.

INTERREG VB/VIB Noordzee en Noord West Europa

Dit hoofdstuk geeft de voortgang binnen INTERREG Noordzee weer. De volgende zaken komen aan bod:

- Tabel met daarin de INTERREG VB Noordzee-projecten uit 2022 weergegeven. Per project wordt de totale projectomvang, Europese subsidie, Drentse cofinanciering en overige financiering (meestal eigen financiering) gegeven;
- Tabel met daarin de INTERREG VIB Noordzee-projecten uit 2022 weergegeven. Per project wordt de totale projectomvang, Europese subsidie, Drentse cofinanciering en overige financiering (meestal eigen financiering) gegeven;

Naam	Totale projectomvang (€)	Europese Subsidies project(€)	Drentse cofinanciering (€)	Overig financiering (€)
C5A	1.925.150	962.575	52.200	910.375
G Patra	3.912.319	1.956.160	182.500	1.773.659
Hytrec2	5.246.271	2.623.136	190.000	2.433.135
Surflogh	2.718.376	1.359.188	350.000	1.009.188
COM3	4.203.832	2.101.916	125.000	1.976.916
Bling	4.981.490	2.490.745	136.500	2.354.245
Stronghouse	5.899.758	2.949.879	400.000	2.549.879
Totaal	28.887.196	14.443.599	1.436.200	13.007.397

Interreg VIB Noordzee
projecten

Naam	Totale projectomvang (€)	Europese Subsidies (€)	Drentse cofinanciering (€)	Overig financiering (€)
Data4all	6.121.959	3.673.175	134.940	2.313.844
Blue Transition	7.113.720	4.268.232	165.200	2.680.288
Totaal	13.235.679	7.941.407	300.140	4.994.132

- De algemene ontwikkeling van de INTERREG Noordzee-subsidie voor Drentse partners overgang VB naar VIB;
- Algemene tekst over de programma's;
- Inhoudelijke toelichting over de programma's en projecten uit 2022.

Interreg VB Noordzee projecten

Algemene ontwikkelingen

De provincie Drenthe is een actieve partner in Noordzee regio projecten met 7 lopende projecten in het VB Programma en reeds 2 goedgekeurde projecten in het VIB Noord Zee programma. De provincie laat daarmee zien dat we een gewaardeerde, betrouwbare partner zijn en haalt daarmee een aanzienlijk bedrag, netwerk en kennis naar Drenthe. De projecten worden aangevraagd, uitgevoerd en toegekend omdat ze aansluiten op het beleid van de provincie Drenthe. Daarmee is de eigen inbreng en inzet van de provincie gewaarborgd.

Ook heeft Drenthe voor het eerst toegang tot de gelden beschikbaar gesteld door het Noord West Europa programma. Er is in 2022 nog geen project aangevraagd/ toegekend aan Drenthe in dit programma.

In het nieuwe programma is de subsidie bijdrage vanuit Europa voor zowel Noordzee als Noord West Europa 60% (was 50% bij Noordzee) wat dus een gunstige doorwerking heeft op het financiële gebied voor de provincie Drenthe.

Inhoudelijke veranderingen

Noordzee regio

Het Interreg Noordzee programma heeft met de stap van VB naar VIB een wijziging in prioriteiten ondergaan. De prioriteit Transport is verdwenen en de prioriteit Governance, beter bestuur is nieuw.

De belangrijkste uitdagingen in het programma Noordzee (periode 2021-2027) zijn samengevat in 4 prioriteiten en 'spotlight'-thema's:

- Robuuste en slimme economieën in de Noordzeeregio (onderzoek en innovatiecapaciteit; ontwikkelen van vaardigheden voor slimme specialisatie, industriële transitie en ondernemerschap);
- Een groene transitie in de Noordzeeregio (energie-efficiëntie, transitie naar een circulaire economie, duurzame multimodale stedelijke mobiliteit);
- Een klimaatbestendige Noordzeeregio (klimaatadaptatie en risicopreventie, beschermen biodiversiteit en groene infrastructuur in stedelijke gebieden, en het verminderen van alle vormen van verontreiniging);
- Beter bestuur (versterken van de institutionele capaciteit van overheidsinstanties, met name die welke belast zijn met het beheer van een bepaald gebied, en van de belanghebbenden).

Naast deze prioriteiten kent het nieuwe Noordzee programma 3 'spotlight' thema's. Ze zijn relevant in 1 of alle 4 van de prioriteiten. De spotlight-thema's zijn onder andere ook nuttig voor de samenhang tussen projecten in verschillende prioriteiten. De spotlight-thema's zijn:

- Digitalisering;
- Landelijk-stedelijke verbanden (rural-urban linkages);
- Sterktes en uitdagingen in het Noordzee-bassin.

Noord West-Europa is nieuw voor de provincie Drenthe. De belangrijkste uitdagingen in Noord West-Europa worden deze 5 prioriteiten:

1. Slimme klimaatbestendigheid voor NWE-gebieden (natuur en biodiversiteit, klimaatadaptatie);
2. Slimme en rechtvaardige energietransitie (energie-efficiëntie, hernieuwbare energie);
3. Overgang naar een plaatsgebonden circulaire economie (circulaire economie en grondstoffenefficiëntie);
4. Innovatiecapaciteit in NWE-regio's bevorderen;
5. Overgang naar een sociaal inclusieve, duurzame en veerkrachtige samenleving (arbeidsmarkt, gezondheidszorg, cultuur en toerisme).

In 2022 zijn de nieuwe VIB programma's van start gegaan en zijn de eerste openstellingen voor projectaanvragen geweest. Voor Noord West Europa is dat een 2-staps procedure: aanvraag idee gevolgd door aanvraag project. De provincie heeft hier nog geen project voor ingediend.

Het Noordzee programma heeft naast een 2-staps ook een 1-staps procedure: gelijk een volledige projectaanvraag, procedure. De provincie Drenthe heeft hier 3 keer gebruik van gemaakt en in 2022 zijn deze alle 3 goedgekeurd. Met als gevolg dat er 2 lopende projecten zijn: Data4all en Blue Transition. En is 1 idee goed gekeurd wat is uitgewerkt in een project aanvraag: Circulair Trust Building, in November 2022. De goedkeuring of afwijzing voor deze projectaanvraag vanuit Europa volgt in april 2023.

Inhoudelijke highlights projecten 2022

Blue Transition – waterhuishouding en klimaatverandering

Binnen de kaders van Blue Transition gaat de provincie kennis en ervaring uitwisselen met 23 partners uit 6 EU landen, inclusief Waterschap Hunze en Aa's en Waterschap Noorderzijlvest. Centrale vraag in het project is op welke wijze we de waterhuishouding moeten aanpassen om in te spelen op de klimaatverandering. Trigger voor het project is de droogte van de afgelopen jaren geweest, maar ook de noodzakelijke veranderingen in de waterhuishouding om bijvoorbeeld de doelen voor de waterkwaliteit te realiseren zijn onderdeel. De drie Drentse pilotgebieden zijn in de Drentsche Aa, Zeijen en de Veenkoloniën en de resultaten moeten uiteindelijk bijdragen aan een korte en lange termijn strategie gericht op klimaatadaptatie. Dat sluit weer mooi aan bij het inmiddels uitgedragen landelijke beleid waarbij water en bodem sturend zijn.

Data4All – databeheer en digitale diensten

Data4All heeft als doel het ondersteunen van gemeentes en provincies bij effectief databeheer en het omzetten van verzamelde data naar digitale diensten. Bij het ontwikkelen van lokale datasystemen wordt er niet alleen rekening gehouden met technische en organisatorische aspecten maar ook met regelgeving en ethische kwesties. Digitale diensten bij regionale en lokale overheden moeten tenslotte betaalbaar, schaalbaar en duurzaam zijn. In het kader van Data4All zullen 19 partners uit 7 landen een aantal innovatieve data-gerelateerde concepten ontwikkelen en testen omtrent o.a. mobiliteit, energie, duurzaamheid en toerisme.

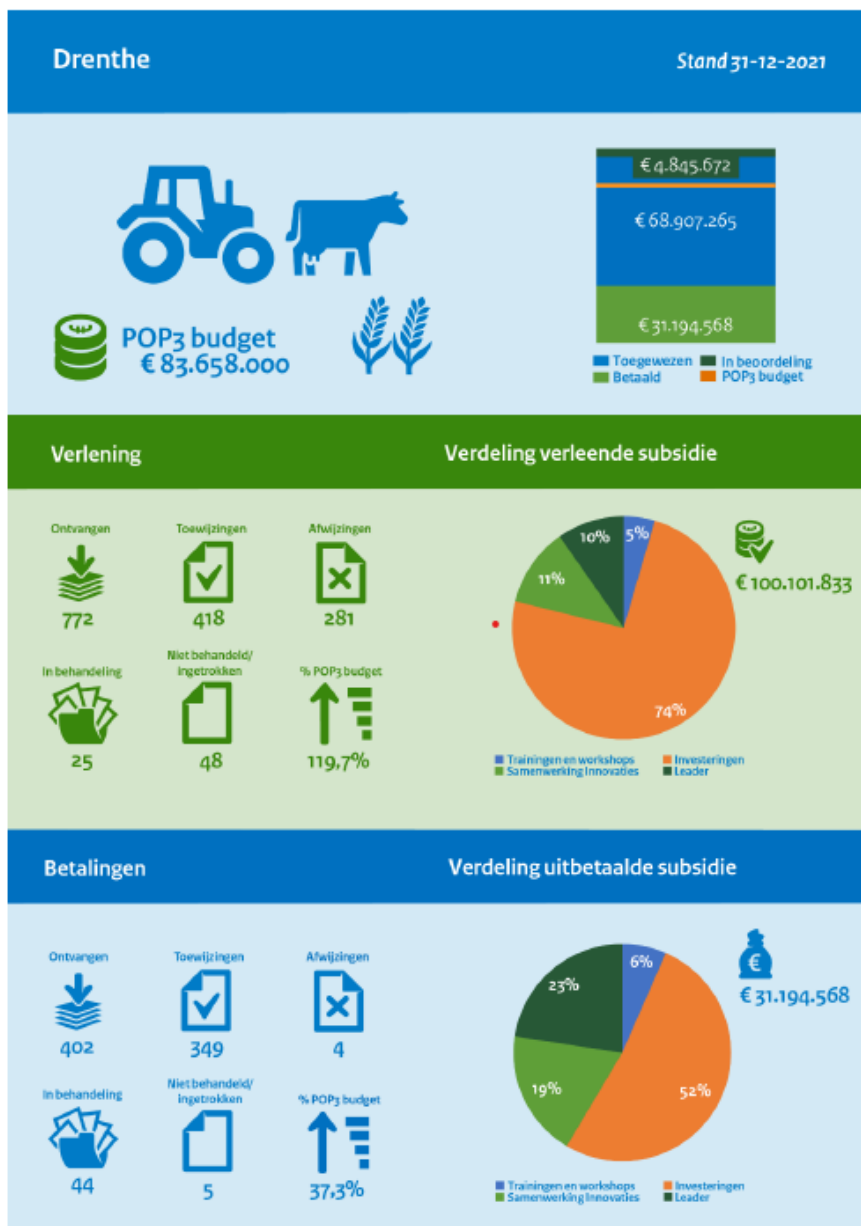
Naast de provincie Drenthe zijn ook de gemeente Emmen en NHL Stenden Hogeschool partners in dit project.

POP3 / POP3+ - SUBSIDIES VOOR PLATTELANDSONTWIKKELING

Veehouderij en landbouw zijn erg belangrijk voor de economie van Drenthe. Om ook in de toekomst sterk te staan met deze agrarische sector, investeert de provincie in innovatie en duurzaamheid en een leefbaar platteland. Zodat het hier goed leven, wonen en werken is.

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de voortgang van het Plattelandsontwikkelingsprogramma POP3 en de transitieperiode 2021 en 2022. Tot en met 2022 is nagenoeg het gehele budget beschikbaar en is inmiddels ongeveer de helft van het beschikte bedrag betaald. De ervaring leert dat de meeste betalingen binnen het programma in de laatste jaren van de looptijd plaats vinden. Uiterlijk 2025 dient het POP3 programma financieel te worden afgerond. In 2022 zijn er nog maar een beperkt aantal openstellingen geweest. Deze hadden betrekking Leader.

<Actualiseren uit jaarrapportage RVO 2022, verwacht medio februari 2023>

Figuur 8: Fiche voortgang programma

Doel & budget tot 2023

In totaal is € 54 miljoen subsidie beschikbaar voor een duurzame en concurrerende agrarische sector en een leefbaar platteland. Dit geld is beschikbaar voor:

- Innovatie, verduurzaming en concurrentiekracht
- Natuur en landschap
- Verbetering van de waterkwaliteit
- Verbetering van leefbaarheid en economie

Afhankelijk van de aanvraag, wordt 25 tot 100 procent van een aanvraag gesubsidieerd.

De systematiek van POP is anders dan de voorgaande Europese Fondsen. Bij POP is sprake van een openstelling van een subsidiemaatregel. Daar kunnen publiek en private instellingen een voorstel voor indienen. Het POP3 / POP3+ kent de volgende maatregelen:

Trainingen, workshops en coaching van ondernemers algemeen

Subsidie kan worden verstrekt voor demonstraties of het verzorgen van trainingen, workshops en coaching aan een groep van landbouwondernemers met als doel het informeren over innovaties en modernisering en de toepassing ervan te bevorderen, enkel voor zover deze betrekking hebben op een of meerdere van onderstaande beleidsdoelstellingen:

1. Natuur-inclusieve landbouw
2. Precisielandbouw
3. Kringlooplandbouw
4. Ontwikkelagenda Melkveehouderij & Natuur

Trainingen, workshops en coaching van ondernemers Veenkoloniën algemeen - precisielandbouw

Subsidie kan worden verstrekt voor demonstraties en/of het verzorgen van trainingen, workshops en coaching aan een groep van landbouwondernemers enkel voor zover deze betrekking hebben op het verspreiden en in de praktijk toepassen van bestaande kennis die leidt tot het optimaliseren van precisielandbouw en de toepassing hiervan voor een landbouwonderneming met veenkoloniaal bouwplan.

Investerings Veenkoloniën regulier - fysieke investering veenkoloniën

Subsidie wordt verstrekt voor de volgende kosten voor zover noodzakelijk en adequaat in relatie tot het doel van de investering:

1. de kosten van de bouw, verbetering, verwerving of leasing van onroerende goederen;
2. de kosten van de koop of huurkoop van nieuwe machines en installaties tot maximaal de marktwaarde van de activa;
3. kosten van adviseurs, architecten en ingenieurs;
4. de kosten van adviezen duurzaamheid op milieu en economisch gebied

Investerings jonge boeren

De regeling is bedoeld om de aanschaf van modernere voorzieningen, installaties en machines te stimuleren. In deze openstelling is de investeringslijst wederom uitgebreid ten opzichte van eerdere openstellingen, waardoor voor de verschillende sectoren het aanbod aan duurzame investeringen groter is. Daarnaast heeft er een actualisering op basis van beleidsmatige afwegingen en de ervaringen naar aanleiding van eerdere openstellingen plaatsgevonden. De modernisering moet bijdragen aan verbetering van milieu, klimaatbestendigheid, dierenwelzijn, volks- en diergezondheid, landschap/ruimtelijke kwaliteit of biodiversiteit. Investerings die alleen of hoofdzakelijk gericht zijn op verbetering van de rentabiliteit van bedrijven en vervanging door dezelfde goederen die al op het bedrijf aanwezig waren, komen niet voor subsidiëring in aanmerking.

Niet productieve investeringen biodiversiteit

Subsidie wordt verstrekt voor niet productieve investeringen die betrekking hebben op de maatregelen zoals beschreven in het Programma Natuurlijk Platteland en die de biodiversiteit binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en de provincie Drenthe versterken.

Niet productieve investeringen water

Subsidie kan worden verstrekt voor investeringen die bijdragen aan het vasthouden of bergen van water, de (her)inrichting, transformatie of het beheer van het watersysteem voor landbouw-, water-, KRW- en klimaatdoelen, inclusief de daarbij behorende werkzaamheden en kunstwerken.

Samenwerking voor innovaties

Subsidie wordt verstrekt voor het uitvoeren van een innovatieproject dat zich bevindt in TRL-niveau 4, 5, 6 en/of 7 en bijdraagt aan één of meer van de volgende thema's:

- a. Natuur inclusieve landbouw;
- b. Precisielandbouw;
- c. Kringlooplandbouw;
- d. Programma toekomstgerichte landbouw;
- e. Ontwikkelagenda Melkveehouderij & Natuur.

Uitvoering van leaderprojecten

Leader richt zich op het versterken van het platteland. In Drenthe richt het programma zich op Zuidwest-Drenthe. Leader Zuidwest-Drenthe richt zich op het versterken van de economie en daarmee de leefbaarheid in Zuidwest-Drenthe. De focus ligt op de vrijetijdseconomie. Jaarlijks is circa 1 miljoen euro beschikbaar. Het principe is niet 'wie het eerst komt, wie het eerst maalt'. Er zijn selectiecriteria en alleen de beste projecten zullen gehonoreerd worden. Belangrijk daarbij is de verbinding tussen platteland en stad, en samenwerking met andere sectoren.

Vorbereidingen nieuwe programma GLB-NSP 2023-2027

Inmiddels zijn de voorbereidingen voor de nieuwe programmaperiode GLB-NSP gestart. De looptijd van dit programma is 2023 t/m 2027. De Europese Commissie heeft het Nationaal Strategisch Plan in december 2022 goedgekeurd. Voor het doen van openstellingen door de provincie is een door PS vastgestelde verordening nodig. Deze wordt nu opgesteld en in het tweede kwartaal van 2023 aan PS voorgelegd. Voor het onderdeel Leader in de nieuwe programmaperiode zijn inmiddels voor het verzamelen van informatie voor het opstellen van de Lokale Ontwikkelingsstrategieën in de twee gebieden (Drenthe-Oost en Drenthe-West) de eerste bijeenkomsten in 2022 geweest.